

ДО

Г- ЖА ДИАНА ЙОРДАНОВА

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВРЕМЕННАТА
КОМИСИЯ ЗА ПРОУЧВАНЕ НА
СЛУЧАИТЕ НА НЕИЗПЛАТЕНИ
ЗАПЛАТИ КЪМ 44-ТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ**

КОПИЕ:

Г-ЖА ВЕСЕЛА ШИКОВА

v.shikova@parliament.bg

veselashikova@yahoo.com

На Ваш № ВКНЗ-753-74-3/11.05.2017 г.

ОТНОСНО: Предложения на г-жа Мая Манолова, Омбудсман на Република България и КНСБ за законодателни промени за разрешаване на случаите на неизплатени заплати на работници от техните работодатели

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЙОРДАНОВА,

Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) изразява следното становище по представените предложения:

1. Подкрепяме изцяло измененията и допълненията на Кодекса на труда по §1 от предложенията, с които се регламентира срок от три месеца за изплащане на дължими обезщетения, свързани с трудовото правоотношение, с уговорката, че този срок е приложим, освен ако в индивидуалния, или в колективния трудов договор не е съгласуван друг срок.

При сега действащата правна уредба – при липса на нормативно определен, или договорен срок се прилагат общите правила на ЗЗД - задължението е дължимо веднага след настъпване на основанието за плащане, а освен това, работодателят изпада в забава след покана на работника и му дължи и съответните лихви. Със сегашното предложение се предвижда на практика

облекчаване на работодателя и намаляване на отговорността му и действително можем да го подкрепим.

2. Не подкрепяме §2 и §3 относно увеличаване на контролните правомощия на ГИТ за случаи на забавени и неизплатени трудови възнаграждения и обезщетения при прекратено трудово правоотношение.

При осъществяване на контролната дейност по спазване на трудовото законодателство контролните органи на инспекцията по труда осъществяват административнонаказателна отговорност, поради което могат да дават задължителни предписания за спазване на императивните разпоредби на трудовото законодателство (относно здравословните и безопасни условия на труд, минималната работна заплата, работното време, извънредния труд, почивките, отпуските, професионалната квалификация и др. под), но не и относно правата и задълженията, договорени в трудовото правоотношение (чл. 66 от КТ). В случай, че се създаде прецедент за контрол на административнонаказващия орган за заплащане на трудовото възнаграждение, то това е основание да се започне дебат за такъв контрол и относно спазването на другите основни елементи от трудовото правоотношение, които са от значение за работодателя.

3. Измененията на Гражданския процесуален кодекс по §4 предвиждат да бъдат допълнени нормите в частта относно „Заповед за изпълнение въз основа на документ”, като се създава нова точка 10 към чл. 417 ГПК. Предвижда се възможност да се иска издаване на заповед за изпълнение, когато вземането, независимо от неговата цена, се основава на извлечения от ведомости за изплатени или неизплатени трудови възнаграждения или обезщетения.

Правото на работниците да поискат издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист е уредено в чл. 410 от ГПК. Според ал.1 т. 1 на чл. 410, заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение, за вземания за парични суми, когато искът е подсъден на районния съд. Съгласно чл. 103 във връзка с чл. 104 т. 4 от ГПК, на районния съд са подсъдни всички трудови спорове, включително тези за изплащане на трудови възнаграждения, независимо от техния размер. Чл. 410 ал. 1 т. 1 от ГПК не поставя специални изисквания, свързани с доказване на претенцията в хода на заповедното производство. Това дава широки възможности за работници и служители, претендиращи трудови възнаграждения, да докажат, че същите не са им били изплатени.

По този начин чл. 410 напълно осигурява правото на работниците и служителите да използват като средство за съдебна защита на интересите си издаването на заповед за изпълнение.

Към изложеното следва да се изтъкне, че предоставянето само на работника на право по чл. 417 от ГПК поставя в неравноправно положение работодателя, за когото законопроектът не предвижда такава възможност.

Независимо от всичко предвидената в законопроекта документация за упражняване от работника на правото по чл. 417 от ГПК - извлечения от ведомостите на предприятието, по-скоро може да осуети, отколкото да допринесе за постигане на целените правни последици – получаване на заповед за изпълнение. Искането за издаване на извлечение от ведомостите от работник или служител, предупреждава предприятието за евентуалните действия от страна на работника/служителя и му дава възможност да предприеме мерки за своя защита в хода на заповедното производство. По този начин се елиминира елементът „изненада” за длъжника, който е един от същественият при този вид процедура. Като страничен ефект е и рискът да бъде загубена платената такса от заявителя (работника/служителя) от 2% върху стойността на претенцията.

Отделно подчертаваме, че във връзка с нарастващите случаи на измами и злоупотреби, в момента в правораздавателната система и експертната общност протича интензивен дебат за необходимостта от цялостно преразглеждане на основните текстове на ГПК, регламентиращи заповедното производство.

3. По измененията и допълненията на Търговския закон (§ 5):

3.1 Не подкрепяме промените в чл. 15 и чл. 129 въвеждащи ограничения за сделки с предприятия и прехвърляне на дружествени дялове в случай на неиздължени трудови възнаграждения, обезщетения и осигурителни вноски по следните съображения:

Собствениците на ООД отговарят за задълженията на дружеството до размера на дяловете си. Работниците имат правоотношения със съответното дружество, а не със съдружниците. Освен това се ограничава правото на собственост.

Чл. 15 на ТЗ предвижда солидарна отговорност за отчуждителя на предприятието с правоприменника до размера на получените права., ако няма друго споразумение с кредиторите. Кредиторите на търсими задължения са длъжни да се обърнат първо към отчуждителя на предприятието. Ако се извършват фиктивни сделки, то тук органите на приходната администрация би следвало да вземат отношение.

Независимо от изложените мотиви следва да се изтъкне, че практически би било изключително трудно установяването - от страна на Агенцията по вписвания -на изискванията, описани в посочените нормативни разпоредби (наличието/липсата на неизплатени трудови

възнаграждения, обезщетения, задължителни осигурителни вноски на работници и служители, вкл. и на такива с прекратени трудови правоотношения). Липсата на механизъм за проверка на тези обстоятелства лишава от каквато и да било гаранция спазването на тези задължения от работодателя/съдружника.

3.2 С предложените изменения и допълнения в чл. 625 на ТЗ се дава възможност и на работниците и служителите да искат откриване на производство по несъстоятелност при неиздължени трудови възнаграждения.

Подобно предложение е лишено от каквато и да е логика, при условие, че:

- съгл. чл. 687, ал. 1 от ТЗ след откриване на производството по несъстоятелност синдикът вписва служебно в списъка на приетите вземания всички вземания на работник или служител, произтичащи от трудови правоотношения с длъжника – с други думи за работника/служителя липсва какъвто и да е правен интерес за подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност, при условие, че след постановяване на съдебното решение за откриване на производство по несъстоятелност работникът/служителят ще бъде вписан служебно като кредитор на неплатежоспособния длъжник;
- съгласно 637, ал. 6 от ТЗ, налице е обща забрана за образуване на нови съдебни производства след откриване на производство по несъстоятелност, но това не се отнася до трудовите спорове.

Към изложеното следва да се добави, че неизплащането или забавянето на трудовите възнаграждения на работниците и служителите в голяма част от случаите се дължи не на виновно поведение на работодателя, а на обективни причини, често независещи от него (невъзстановен данъчен кредит по ДДС, запориране на сметки от данъчната администрация като обезпечение в хода на данъчни проверки без издаден акт, оспорен и отпаднал при последващо решение на съда, забавени плащания по линия на продажбите, както и по обществени поръчки с възложител държавен орган или община, и т.н.).

Доколкото вземанията по трудови правоотношения не са вземания по търговски сделки или във връзка с търговска дейност, в Кодекса на труда е предвидена възможност за едностранно прекратяване на трудовото правоотношение при забавяне на изплащането на трудовото възнаграждение. С цел защита на правата на работниците и служителите е създаден специален гаранционен механизъм и Фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”, като

Законът за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя изцяло транспонира изискванията на Директива 2008/94/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател.

3.3. Промените в чл. 687, чл. 703 чл. 722 на ТЗ целят промяна на поредността на вземанията при разпределение на осребреното имущество след откриване на производството по несъстоятелност и съответните квоти за гласуване на оздравителни планове. Предвижда се изплащането на вземанията на работниците и служителите, произтичащи от трудови правоотношения, от четвърто място да се постави на първо място по реда за удовлетворяване на кредиторите съгласно чл.722 от Търговския закон, като „измества“ кредиторите с обезпечени вземания (залог, ипотека, възбрана, вземания с упражнено право на задържане).

Предложения за законодателни промени от такъв характер следва да бъдат предшествани от прецизна и задълбочена оценка на тяхното цялостно въздействие върху банковата система, държавния бюджет, икономиката, пазара на труда и проучване на практиката на държавите членки на ЕС. Необходимо е да се прецени преди всичко по какъв начин създаването на законодателни условия, увеличаващи риска от фалит, ще се отрази на заетостта и възможностите за запазване и разширяване на работни места, особено в условията продължаващ натиск върху заетостта в голяма част от общините с продължаваща икономическа депресия. Отреждането на първо място на работниците в списъка на кредиторите при несъстоятелност, преди обезпечените вземания, обезсмисля правните институти на залога, ипотека, запора и възбраната като инструменти, охраняващи сигурността на търговския оборот и кредитирането. Липсата на правна сигурност, на предвидимост в търговските отношения, както и блокирането на кредитната дейност на банките ще има изключително негативни последици за икономиката, в това число и за трудовата заетост.

4. Не е налице предварителна оценка на въздействието за предложеното в § 6 удължаване от три на дванадесет месеца на периода между прекратяване на трудовото правоотношение и датата на вписване в търговския регистър на съдебното решение за откриване на производство по несъстоятелност е прекомерно. Подобно удължаване на срока безспорно ще увеличи броя и размера на вземанията към фонда, а в мотивите на законопроекта не е налице преценка дали фондът ще има такива финансови възможности. Следва да се анализира допълнително досегашната практика, респективно броят на отказите и общият размер на неизплатени гарантирани вземания на посочените основания.

5. Предложените в §7 ограничения необосновано препятстват достъпа до обществени поръчки, тъй като „презумират“ виновност на кандидата (без наличие на влязъл в сила акт на компетентен орган) за спорни данъци и осигурителни вноски и спорни нарушения. Отделен е въпросът, че с подобна нормативна промяна може да се спекулира срещу отделни участници в процедурите по обществени поръчки.

6. Отреждането на първо място на работниците и служителите за предпочитително удовлетворение вземания по чл. 136 на **Закона за задълженията и договорите**, предвидено в §8 на предложенията, преди обезпечените вземания, обезсмисля правните институти на залога, ипотеката, запора и възбраната като инструменти, охраняващи сигурността на търговския оборот и кредитирането. Валидни са и другите аргументи, представени в т. 3.3 на настоящото становище.

В заключение подчертаваме, че по голяма част от тези предложения, представяни в предишни години, АОБР е изразила сходни становища, които срещнаха категорична подкрепа от експертната общност в правораздавателната и финансовата системи.

С УВАЖЕНИЕ,

ОТ ИМЕТО И ПО ПОРЪЧЕНИЕ НА АИКБ, БСК, БТПП И КРИБ:

**ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА АИКБ И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АОБР ЗА 2017 Г.**